

اشاره

امروزه و در عصر ارتباطات و انفجار اطلاعات که دچار تغییرات سریع و شگرفی در همه‌ی ابعاد زندگی هستیم، عدم استفاده‌ی مناسب از امکانات تکنولوژی اطلاعاتی، یکی از نقطه‌ضعف‌های مدیران علی‌الخصوص مدیران آموزشی است. اهمیت و حساسیت فعالیت‌های آموزش، مدیران آموزشی را به توانمندتر شدن در بسیاری از عرصه‌ها نیازمند می‌کند. در این مقاله آنچه لازم است مدیران در مورد تکنولوژی اینترنت بدانند، به صورت مختصر بیان می‌شود تا آنان با درک اهمیت آن، توانایی‌های خود را در این حوزه افزایش دهند. شرکت IBM که از بزرگ‌ترین شرکت‌های کامپیوتری جهان است، اعلام کرد، هر روز بالغ بر یک میلیون صفحه‌ی الکترونیکی به فضای مجازی اینترنتی، که فعالانه در دسترس است، افزوده می‌شود (عطاران، ۱۳۸۰).

سازمان یونسکو پیشنهاد داده است که دسترسی به فضای اطلاعاتی از حقوق اساسی انسان‌ها به شمار آید و به اعلامیه‌ی حقوق بشر افزوده شود (احمدیان، ۱۳۸۳). به نظر می‌رسد برخورد منفعلانه با این پدیده، آن را به تهدید تبدیل می‌کند؛ اما اگر با این پدیده به صورت فعالانه برخورد کنیم و آن را به عنوان ابزاری سودمند و قدرتمند در حوزه‌ی آموزش بپذیریم، آن‌گاه می‌توانیم با تسلط بر این ابزار از فضای اطلاعاتی مجازی به شکل بهینه استفاده کنیم.

آوردند. به تدریج، شبکه‌های رایانه‌ای سراسر دنیا به یکدیگر پیوستند و آن‌چه امروز «اینترنت» نامیده می‌شود را به وجود آوردند. در سال ۱۹۹۰ محیط «فوق متن»^۲ فراهم آمد که به کمک آن، به آسانی می‌توان از طریق حرکت سریع در شبکه، به صفحات گوناگون دسترسی یافت.

«وب» بخشی از اینترنت است که از طریق خطوط یا کابل‌های تلفن، متن‌های اطلاعاتی را از رایانه‌ای به رایانه‌ی دیگر منتقل می‌کند؛ علاوه بر آن از توانایی ارسال تصاویر، فایل (پرونده)‌های صوتی و تصویری نیز برخوردار است (لوین، ۱۳۸۲).

امروزه چند میلیارد صفحه وب قابل دسترسی است. موتورهای جست‌وجوگر در اینترنت، این امکان را به آموزش‌گران می‌دهد که جهت جمع‌آوری اطلاعات در زمینه‌های مورد نظر و تبادل اطلاعات اقدام کنند. برخلاف سال‌های گذشته که این کار زمان و انرژی بسیار زیادی می‌طلبید، امروزه شخصی که دانش و مهارت استفاده از اینترنت را داشته باشد، در عرض چند ثانیه می‌تواند به میلیون‌ها صفحه‌ی اطلاعات الکترونیکی دست یابد.

مدیران آموزشی و

مقاله‌های علمی - کاربردی

آمارها نشان می‌دهند، در حال حاضر میزان تولید اطلاعات و حجم اطلاعات ذخیره شده در شبکه‌های جهانی برای هر یک از ساکنین کره‌ی زمین معادل ۸۰ مگابایت است؛ لذا دسترسی به اطلاعات مورد نیاز تولید شده از یک سو و شناخت روش‌ها و ابزارهای جست‌وجوی اطلاعات از سوی دیگر، جست‌وجو در اینترنت و وب را به یکی از مهم‌ترین مهارت‌های شخصی افراد در هزاره‌ی جدید تبدیل کرده است (دهستانی منفرد، دومین همایش، ۱۳۸۳).

پست الکترونیکی

یکی از امکانات بسیار مفید اینترنت پست الکترونیکی است. با استفاده از پست الکترونیکی می‌توان پیام‌های خاصی را برای عده

امکانات اینترنت و کاربردهای آن در آموزش

۳۰ سال از پیدایش فناوری اینترنت می‌گذرد، شبکه‌ی آرپانت^۱ شبکه‌ای بود رایانه‌ای که جهت برقراری ارتباط مستمر بین تشکیلات نظامی ایالات متحده‌ی آمریکا مورد استفاده قرار می‌گرفت. سپس پژوهشگران و محققان در دانشگاه‌ها، این شبکه را برای ارسال اطلاعات از طریق خطوط تلفن به کار گرفتند و موجبات گسترش این شبکه را فراهم

کثیری از کاربران ارسال و یا از آن‌ها دریافت کرد. در واقع پست الکترونیکی می‌تواند یکی از ابزارهای مفید جهت ارتباط مستمر معلم و دانش‌آموز باشد. معلمان و متولیان آموزش و پرورش با استفاده از این امکان می‌توانند دائماً در دسترس مراجعان باشند.

سایت‌ها و بلاگ‌ها

سایت‌ها و بلاگ‌ها در نگاه اول با هم تفاوتی ندارند، از نظر فنی هم شبیه به هم هستند؛ هر دو یک آدرس و یک محل برای ذخیره سازی در اینترنت دارند. مهم‌ترین عاملی که این دو را از هم جدا می‌کند اول مسئله‌ی هزینه است و دوم مسئله‌ی سادگی است. برای داشتن سایت معمولاً باید مبالغی پرداخت؛ اما وبلاگ‌ها اغلب رایگان هستند. نکته‌ی بعد این که طراحی وبلاگ‌ها نسبت به سایت‌ها بسیار ساده است؛ به همین جهت وبلاگ معمولاً به وبسایتی گفته می‌شود که افراد به جهت سادگی و ارزانی، از آن برای ثبت نوشته‌های شخصی راجع

سایت‌های گفت‌وگو، تالارهای گفت‌وگو به صورت موضوعی تقسیم شده‌اند. یکی از تالارهای گفت‌وگو در غالب سایت‌ها بخش آموزشی است. کاربران در این تالارها در زمینه‌ی موضوعات آموزشی و تحصیلی به تبادل نظر می‌پردازند. با توجه به گسترش فوق العاده‌ی تالارهای گفت‌وگو و استقبال کاربران از آن، یکی از مهم‌ترین ابزارهای تبادل مباحث علمی - آموزشی می‌تواند همین تالارهای گفت‌وگو باشد.

□□□

امروزه امکانات اینترنت در زمینه‌های متفاوت و متعدد مورد استفاده قرار می‌گیرد. راه اندازی وبلاگ‌های گروهی دانش‌آموزی به جای روزنامه دیواری در بسیاری از مدارس نوین، امری عادی است

تکنولوژی ارتباطات

داوود محمدی

که می‌تواند در کشور ما نیز جدی گرفته شود. بسیاری از معلمان در جهان، همچنین در ایران، وبلاگ‌های شخصی دارند که گاه با استقبال زیادی هم مواجه می‌شود. سایت‌های مدارس نیز می‌تواند با طراحی مدرن، امکانات متنوعی در اختیار مخاطبان بگذارد؛ از جمله امکان ارتباط با دانش‌آموزان و والدین، امکانات بازی و سرگرمی برای حفظ ارتباط دانش‌آموزان با سایت مدرسه، امکان آموزش از راه دور و بسته‌های آموزشی و بسیاری امکانات دیگر. با دقت و بهره‌مندی از دانش وب می‌توانیم از این تکنولوژی مدرن و ارزان استفاده‌ی بهینه نماییم. ■

منابع

۱. عطاران، محمد، چالش‌های فن آوری در هزاره سوم، سپهر، ۱۳۸۰.
۲. احمدیان، مبینا حقوق فضای اطلاعاتی، بی‌نا، ۱۳۸۳.
۳. مجموعه مقالات دومین همایش آموزش الکترونیکی، دبیرخانه شورای عالی اطلاع‌رسانی، ۱۳۸۳.
۴. لوین، لری، استفاده از اینترنت، ترجمه‌ی همایون دزواره، انتشارات مدرسه، ۱۳۸۲.
۵. مظلومی، احسان، کلید وب لاگ، نشر سجاد، ۱۳۸۴.
۶. ایزدخواه، مصطفی، دایره‌المعارف تکنولوژی اطلاعات، دانش‌پرور، ۱۳۸۵.

به موضوعات مختلف استفاده می‌کنند؛ از

این رو معلمان و مدیران اگر به صورت سازمانی

عمل کنند، می‌توانند برای مدرسه‌ی خود سایتی درست کنند و در عین حال با ایجاد یک وبلاگ به صورت شخصی نیز به فعالیت بپردازند (مظلومی ۱۳۸۴).

امروزه سازمان‌ها و افراد در تمام رده‌ها با راه اندازی سایت و وبلاگ به ارائه‌ی عقاید و نظرات خود می‌پردازند که وبلاگ روسای جمهوری اسلامی ایران از جمله‌ی آنان است. با نگاهی گذرا به سایت‌ها و وبلاگ‌های فارسی ملاحظه می‌شود که فقط وبلاگ‌های فارسی آموزشی، بیش از چند ده هزارند و در زبان‌های غیر فارسی به بیش از چند صد هزار می‌رسند.

تالارهای گفت‌وگو

از جمله امکانات اینترنت اتاق‌های گفت‌وگو است که به صورت جزیی از یک سایت و به صورت مستقل، امکان گفت‌وگوی صوتی - تصویری و یا نوشتاری را به کاربران اینترنت می‌دهد. معمولاً در

پی‌نوشت

- 1.Arpanet
- 2.Hy pretext